

Gevolgen coronacrisis voor ondernemers in Gelderland

Resultaten ondernemerspanel | 3-meting *(3 december 2020)*

Voorwoord

Voor u ligt de rapportage van al weer de derde meting van het Gelderse corona ondernemerspanel. Een initiatief van VNO-NCW Midden, MKB-Nederland Midden, Oost NL en de provincie Gelderland. Het panel is opgezet met als doel input op te halen om (lokale) overheid te informeren over de behoefte en optimalisering van de hulpmaatregelen, die ondernemers, en daarmee de economie in Gelderland, ondersteunen.

De coronacrisis heeft ons allemaal geraakt en zal nog langdurige effecten hebben. In het onderzoek is daarom een breed pakket aan vragen meegenomen over onder andere de impact van de crisis op de omzet en werkgelegenheid van Gelderse ondernemingen, maar ook over de geboden en gewenste hulpmaatregelen.

Wij danken jullie allen van harte voor het (wederom) meedoen en roepen eenieder op om aan de slag te gaan met de aanbevelingen.

Inhoudsopgave

1. Onderzoekopzet	3
2. Resultaten	5
2.1 Impact coronacrisis op omzet en bedrijfsvoering	6
2.2 Impact coronacrisis op de werkgelegenheid	13
2.3 Beoordeling economische hulpmaatregelen	19
2.4 Effectiviteit hulpmaatregelen	21
2.5 Behoeftte aan andere hulpvormen	22
2.6 Verwachte gevolgen coronacrisis	23
2,7 Getroffen maatregelen	25
3. Achtergrondkenmerken	26

Colofon

Het ondernemerspanel en de rapportage zijn opgesteld en uitgevoerd door Right Marktonderzoek.

Heeft u vragen naar aanleiding van deze rapportage of wilt u meer informatie, dan kunt u contact opnemen met VNO-NCW Midden via info@vno-ncwmidden.nl of met Right Marktonderzoek via ghamstra@rightmarktonderzoek.nl.

1. Onderzoeksopzet

1. Onderzoeksopzet

- Aanleiding** Omdat de coronacrisis veel impact heeft op ondernemers, is in april een ondernemerspanel opgezet om de gevolgen van de coronacrisis te monitoren. Inzicht in de ontwikkelingen en de stand van zaken bij het bedrijfsleven kan de lokale overheden helpen om gericht ondersteuning te bieden. De monitor biedt inzicht in de stand van zaken bij het bedrijfsleven, maar ook de behoefte aan hulpmaatregelen en de wijze waarop de geboden hulpmaatregelen worden ontvangen. De overheid heeft een pakket aan hulpmaatregelen opgesteld, maar de vraag is hoe deze hulpmaatregelen door ondernemers worden ervaren en in welke mate dit ze de hulp biedt die ze nodig hebben, maar ook welke andere ondersteuning ze eigenlijk nodig hebben. Door dit op een gestructureerde wijze onder een grote groep ondernemers te monitoren, kan in beeld worden gebracht in hoeverre de geboden hulpmaatregelen daadwerkelijk aankomen en waar eventuele aanpassingen wenselijk zijn.
- Doelgroep** De doelgroep wordt gevormd door de ondernemers, gevestigd in de provincie Gelderland. Aan het onderzoek hebben zowel ondernemers met personeel als zzp'ers deelgenomen.
- Methode** Het onderzoek is uitgevoerd door middel van online onderzoek en deze derde meting heeft een totale respons van n=1.050 opgeleverd. De benadering van de ondernemers is via drie verschillende kanalen uitgevoerd:
- ad random telefonische benadering van ondernemers in Gelderland door Right Marktonderzoek, voor deelname aan een online onderzoek (n=241)
 - een oproep om deel te nemen aan het onderzoek via diverse kanalen van de opdrachtgevers verspreid (n=229)
 - benadering van deelnemers aan de eerste twee metingen van het ondernemerspanel (n=580).
- Veldwerkperiode** Het veldwerk voor de eerste meting van dit onderzoek heeft plaatsgevonden in de periode van 17 april tot en met 3 mei 2020. De tweede meting vond plaats van 26 juni tot en met 10 juli en deze derde meting liep van 9 november tot en met 27 november jl.
- Weging** De opzet van de monitor is om een zo groot mogelijke groep ondernemers voor het onderzoek te bereiken, de wijze van benadering zorgt er mogelijk voor dat bepaalde groepen in de steekproef onder- of oververtegenwoordigd zijn. Om dit effect op te heffen zijn de resultaten gewogen op basis van sector.
- Rapportage** In deze rapportage worden de resultaten van het onderzoek op totaalniveau weergegeven en voorzien van de belangrijkste conclusies. Daarnaast worden opmerkelijke verschillen op basis van bedrijfsomvang, branche of regio tekstueel in de rapportage benoemd. Om de ontwikkelingen door de tijd te monitoren, wordt op verschillende plaatsen in het rapport een vergelijking gemaakt met de resultaten van de eerdere metingen.

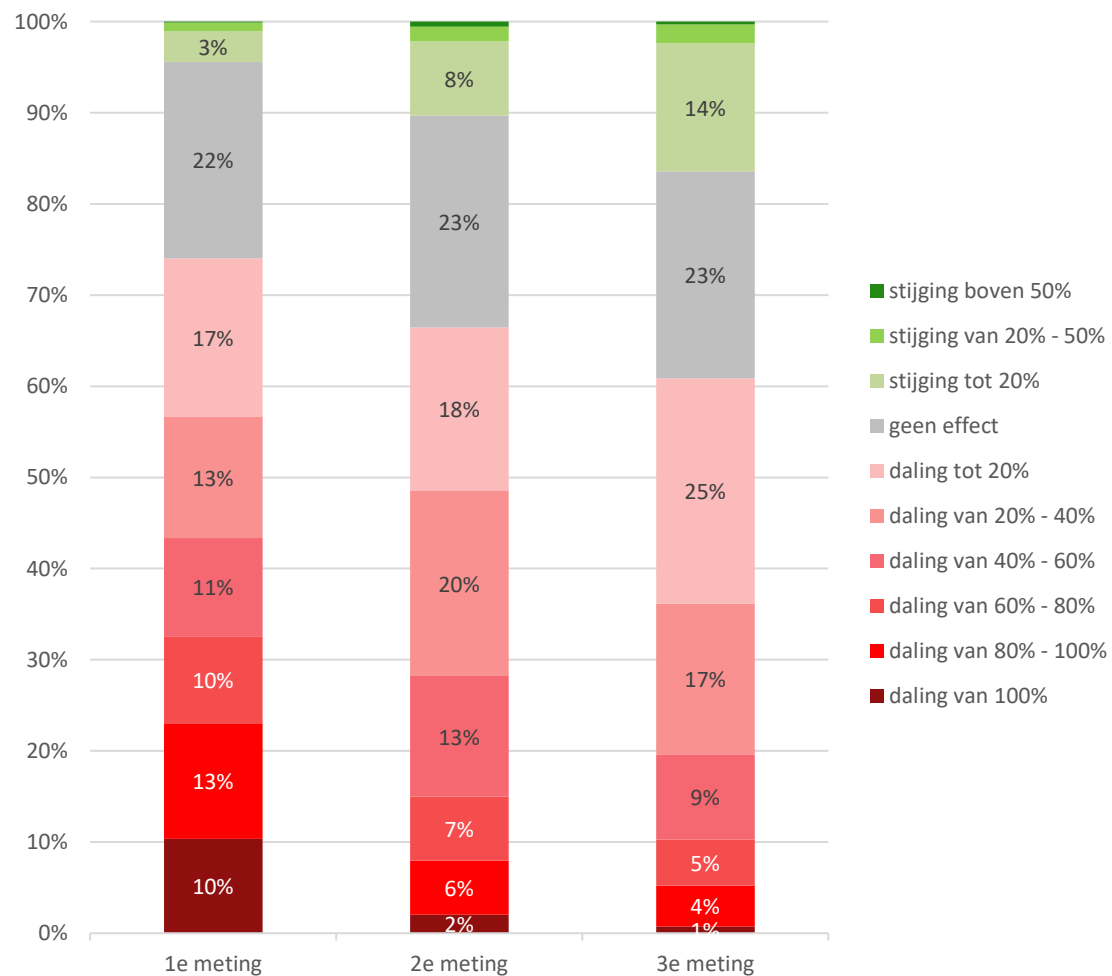
2. Resultaten

2.1 Impact coronacrisis op omzet en bedrijfsvoering

Welk effect heeft de coronacrisis tot nu toe op uw omzet ten opzichte van 11 maart 2020?

(basis: alle ondervraagden; n=1.050)

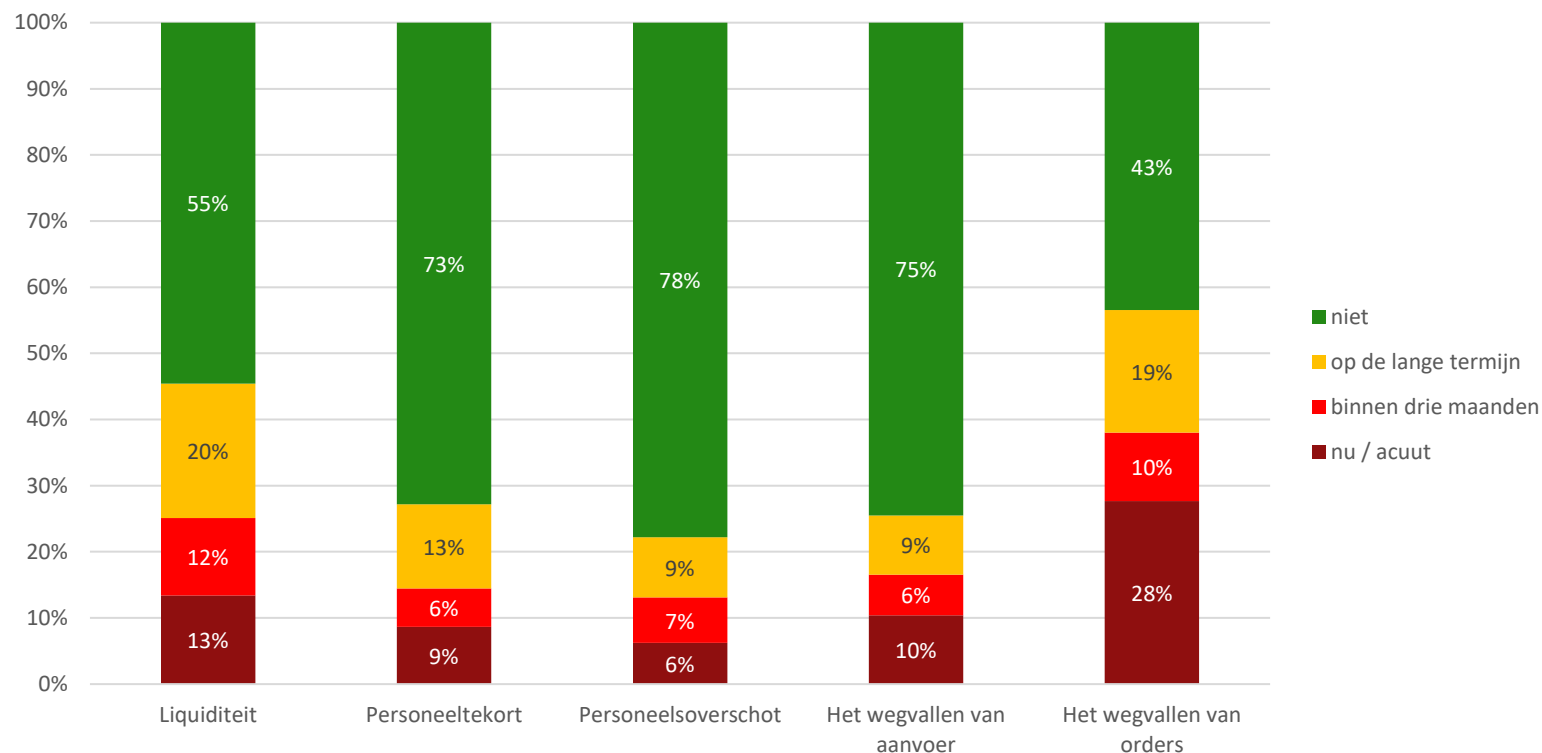

- **Percentage ondernemingen met een omzetsdaling neemt af, toch is bij nog altijd 60% van de onderneming sprake van een omzetsdaling**
Hoewel er tussen de drie metingen duidelijk een positieve trend is waar te nemen, heeft nog altijd 61% van de ondernemers in Gelderland te maken met een omzet die lager is dan de periode voor 1 maart toen de coronacrisis zicht ontwikkelde. Niet alleen het groeiende aantal bedrijven met een stijgende omzet is positief, bij de bedrijven die te maken hebben met een omzetsdaling is deze over het algemeen minder stevig dan in de eerste periode.
- Van alle sectoren geven ondernemingen in de bouw en installatietechniek het meest aan dat zij geen effect of zelfs een omzetsstijging ervaren, 64% van de ondernemingen in deze sector noemt dit. Daar staat tegenover dat 97% van de ondernemingen in de horeca de omzet zag dalen.
- Opvallend is dat de ondernemingen met meer dan 25 medewerkers relatief vaak aangeven dat de coronacrisis geen effect heeft op de omzet of dat er zelfs een stijging gerealiseerd wordt. Dit geldt voor bijna de helft (48%) van de ondernemingen van deze omvang.

2.1 Impact coronacrisis op omzet en bedrijfsvoering

Op welke termijn verwacht u dat de onderstaande factoren invloed gaan hebben op uw bedrijfsvoering?

(basis: alle ondervraagden; n=1.050)

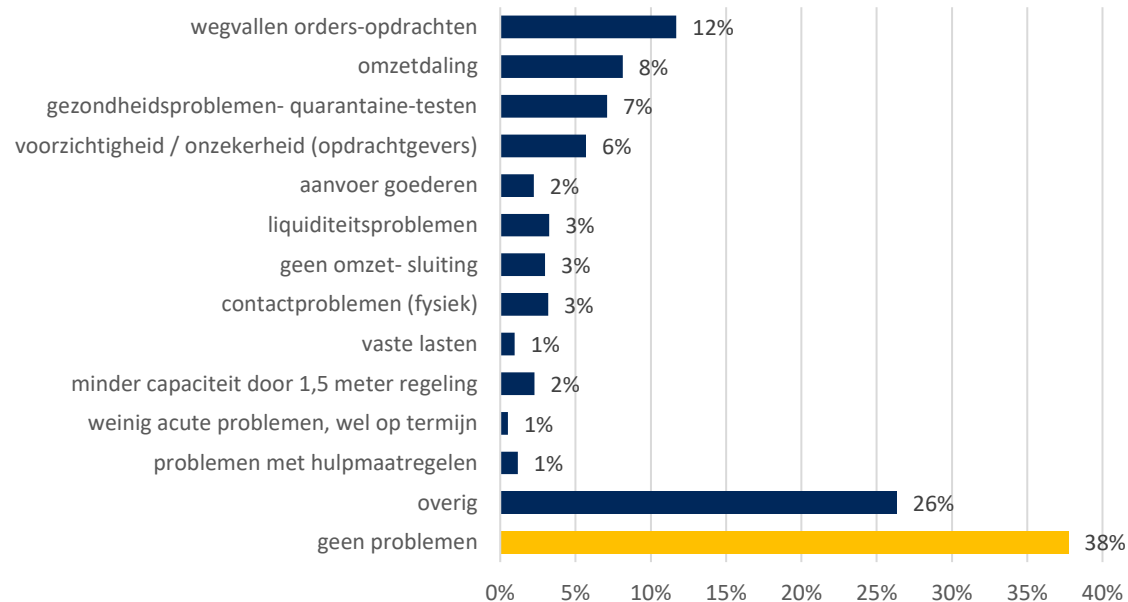
- **Het wegvallen van orders** en daarmee omzet is voor het merendeel van de ondernemers nu of in de nabije toekomst een factor die in meer of mindere mate van invloed is op de bedrijfsvoering. Ruim de helft van de ondernemingen zegt dat dit invloed heeft op de bedrijfsvoering of dat dit het nog gaat krijgen. Dit percentage (57%) ligt overigens wel iets lager dan bij de tweede meting toen dit nog voor 62% gold.
- Het percentage ondernemingen waarbij sprake is van acute of toekomstige liquiditeitsproblemen daalde tussen de tweede en derde meting van 52% naar 45%. Wel steeg het percentage ondernemingen met acute liquiditeitsproblemen van 8% naar 13% tussen de laatste twee metingen.
- Hiernaast daalde ook het percentage bedrijven met een personeeloverschot van 30% naar 22% en groeide het percentage bedrijven met een (verwacht) personeelstekort licht van 23% naar 27%.
- Kijkend naar de sectoren, valt op dat de horeca er hier bij alle aspecten negatief uitspringt: 39% heeft acute liquiditeitsproblemen, 34% een personeeloverschot en 77% met het wegvallen van orders.

2.1 Impact coronacrisis op omzet en bedrijfsvoering

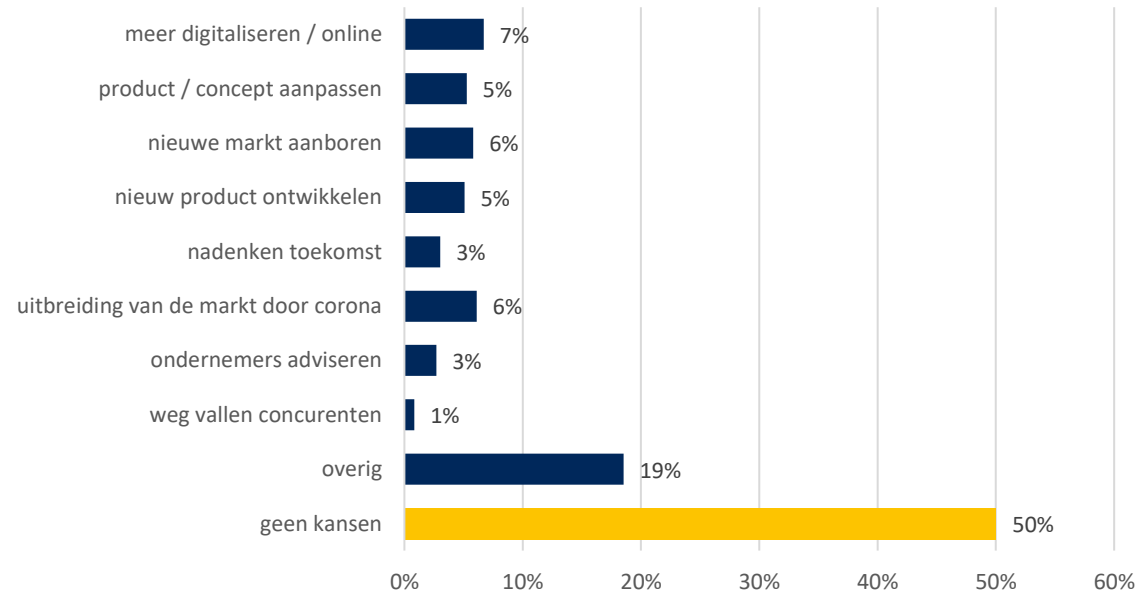
Met welke acute problemen of kansen heeft u, als ondernemer, op dit moment te maken?

(basis: alle ondervraagden; n=1.050)

problemen

kansen

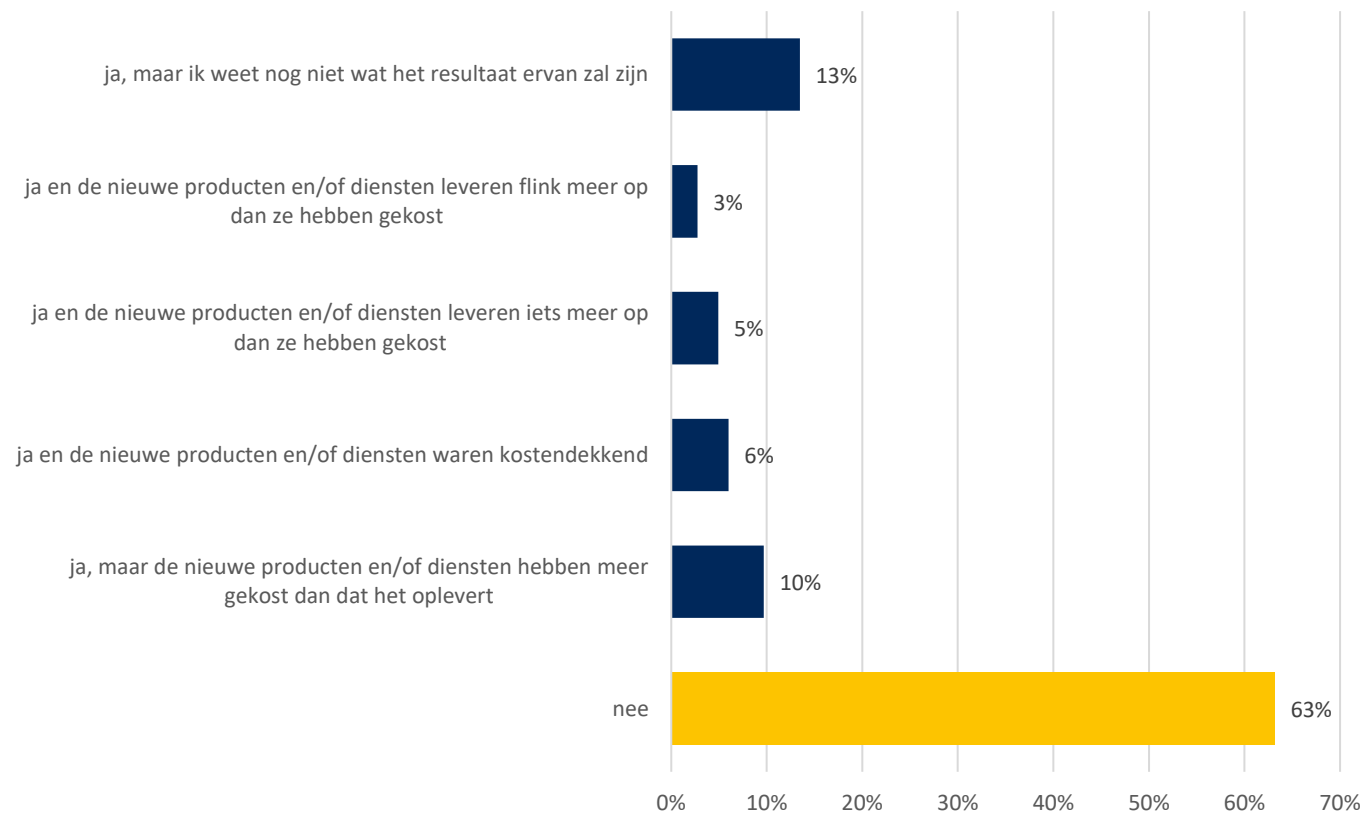

- Van alle problemen die de coronacrisis met zich meebrengt, blijft het wegvallen van orders en daarmee ook omzet het belangrijkste probleem waar de Gelderse ondernemer acuut (maar vaak ook al een langere tijd) mee te maken heeft. Anders dan bij de eerst twee metingen van deze coronamonitor, noemt 7% van de ondernemers nu gezondheidsproblemen bij personeel of verzuim doordat personeel in quarantaine moet of zich moet laten testen.
- De coronacrisis zorgt niet alleen voor problemen, de helft van de ondernemers ziet (en benut) ook kansen. Dit proberen ze vooral te doen door meer te digitaliseren, maar ook door nieuwe markten aan te boren, nieuwe producten te ontwikkelen of het product zo aan te passen dat het geschikt is in de huidige situatie. Hiernaast ziet ook 6% de markt groeien door corona.

2.1 Impact coronacrisis op omzet en bedrijfsvoering

Heeft u nieuwe producten of diensten ontwikkeld als gevolg van de coronacrisis?

(basis: alle ondervraagden; n=1.050)

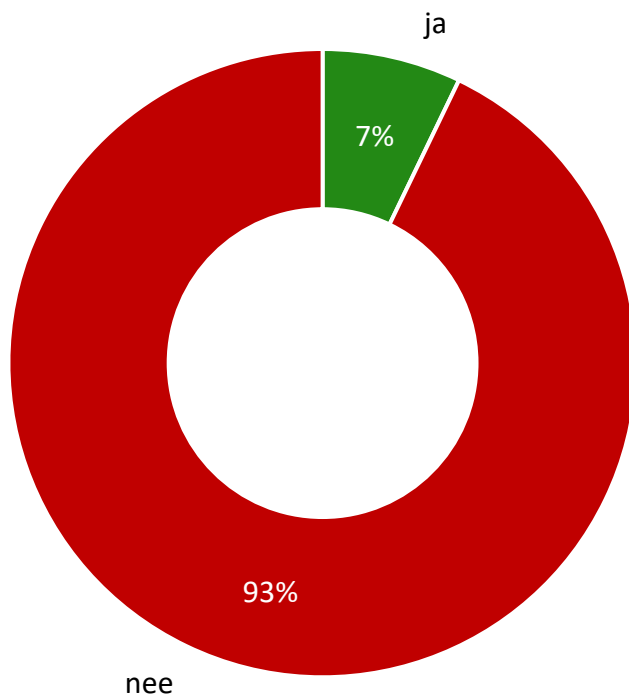

- De vorige pagina liet al zien dat de huidige situatie ervoor zorgt dat ondernemers gedwongen worden om weer meer te gaan ondernemen. Dit heeft ervoor gezorgd dat **37% van de ondernemers nieuwe producten of diensten heeft ontwikkeld**.
- Voor ondernemingen in de bouw en installatietechniek, waar de omzet veelal gelijk is gebleven of zelfs is gestegen, was de noodzaak minder aanwezig; 12% van de ondernemingen uit deze sector ontwikkelde nieuwe producten of diensten. Dat de noodzaak voor horecaondernemers hoger ligt, blijkt wel uit het feit dat twee derde van de ondernemingen uit deze sector dit wel deed.
- Voor ongeveer een kwart van de ondernemers heeft deze stap voor meer kosten dan opbrengsten gezorgd. Voor de overige ondernemers was deze stap in ieder geval kostendekkend of moet men nog zien wat het resultaat ervan zal zijn.

2.1 Impact coronacrisis op omzet en bedrijfsvoering

Is uw onderneming naar aanleiding van de coronacrisis nieuwe kredietverplichtingen aangegaan?

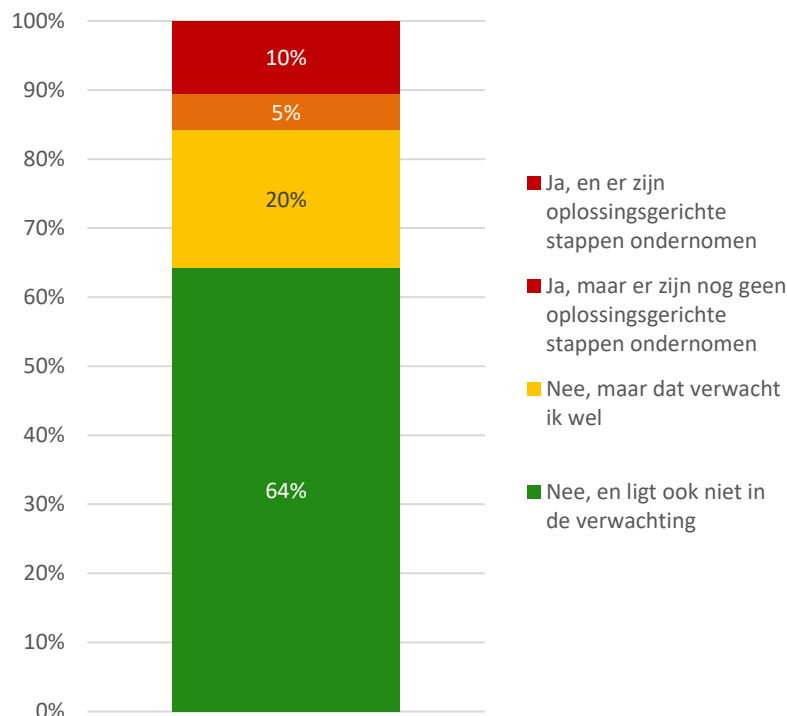
(basis: alle ondervraagden; n=1.050)

- Ruim een kwart van ondernemers gaf aan liquiditeitsproblemen te hebben of deze de komende drie maanden te verwachten. Naar aanleiding van de (verwachte) problemen is 7% van de ondernemers een nieuwe kredietverplichting aangegaan.
- Ondernemingen uit de sectoren horeca (30%), detailhandel (13%) en cultuur (18%) zijn relatief vaak nieuwe kredietverplichtingen aangegaan.

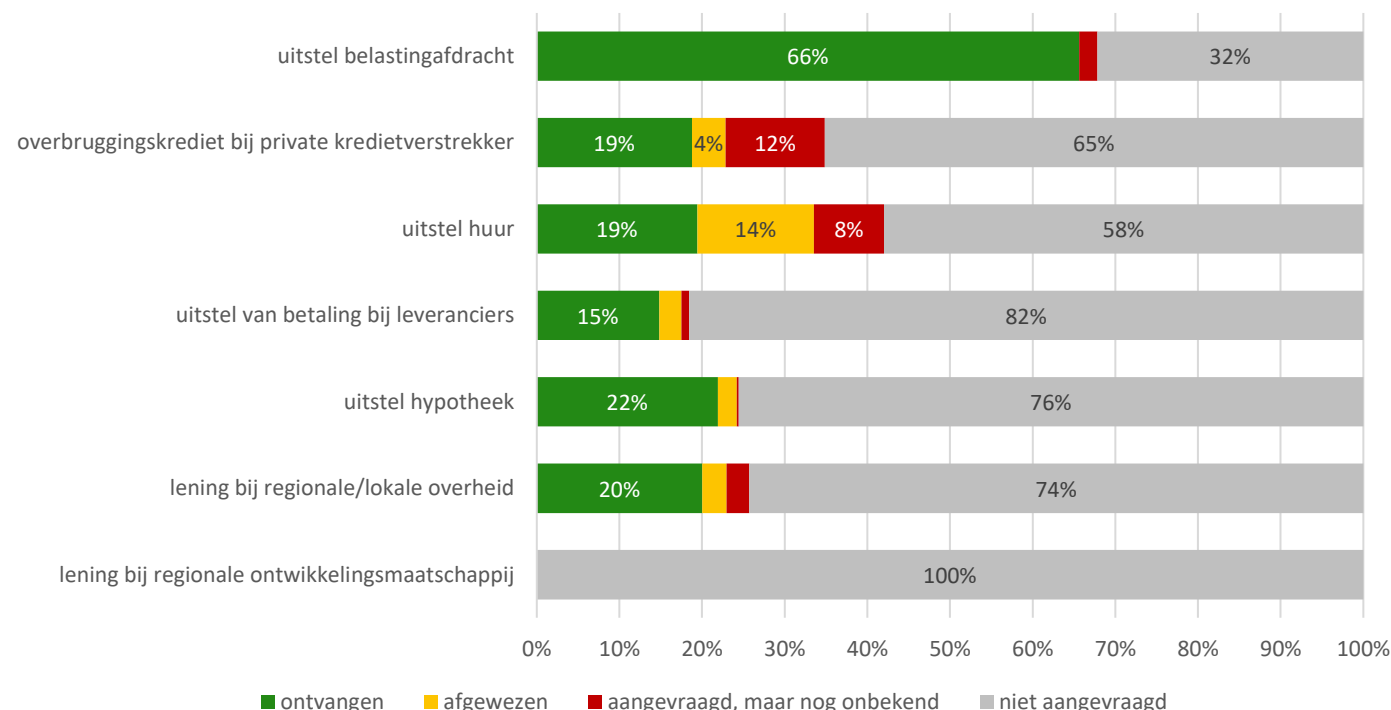
2.1 Impact coronacrisis op omzet en bedrijfsvoering

Heeft uw onderneming door de coronacrisis liquiditeitsproblemen en daardoor extra leningen / uitstel van betalingen nodig?
(basis: alle ondervraagden; n=1.050)

Welke stappen heeft u hiervoor ondernomen?

(basis: ondernemers met liquiditeitsproblemen die gezocht hebben naar een oplossing; n=110)

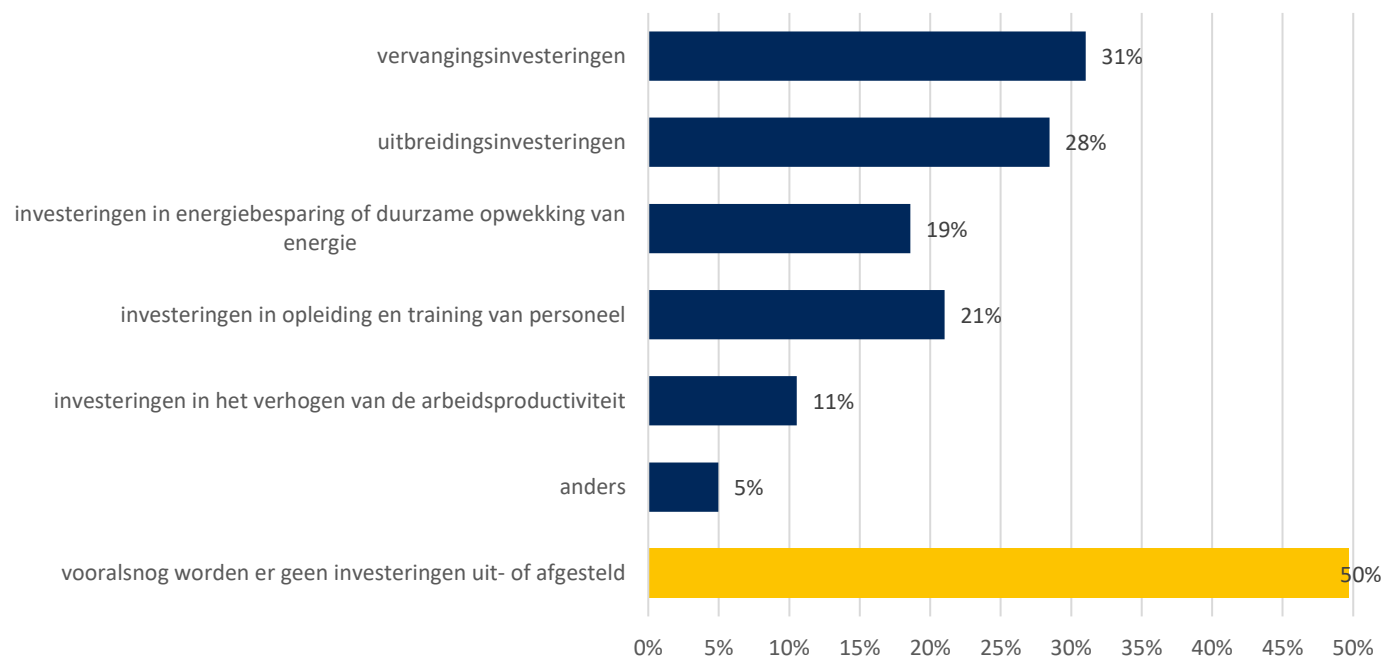

- 15% van de onderneming heeft te maken met liquiditeitsproblemen die dusdanig zijn dat er extra leningen of uitstel van betaling nodig is. Twee derde van deze groep heeft hiervoor al oplossingsgerichte stappen ondernomen. Uitstel van belastingafdracht is door deze groep het meest gebruik van gemaakt, maar ook in uitstel van woonlasten (hypotheek en/of huur) wordt naar oplossingen gezocht. Het aanvragen van een verlaging van huur leidt het minst vaak tot succes.
- Naast de 15% die nu al grotere liquiditeitsproblemen heeft, geeft ook nog eens een vijfde van de Gelderse ondernemers aan nu nog geen liquiditeitsproblemen te hebben, maar zij verwachten wel dat dit nog gaat komen.

2.1 Impact coronacrisis op omzet en bedrijfsvoering

Welke van de volgende investeringen in uw onderneming worden uit- of afgesteld?

(basis: alle ondervraagden; n=1.050 – meerdere antwoorden mogelijk)

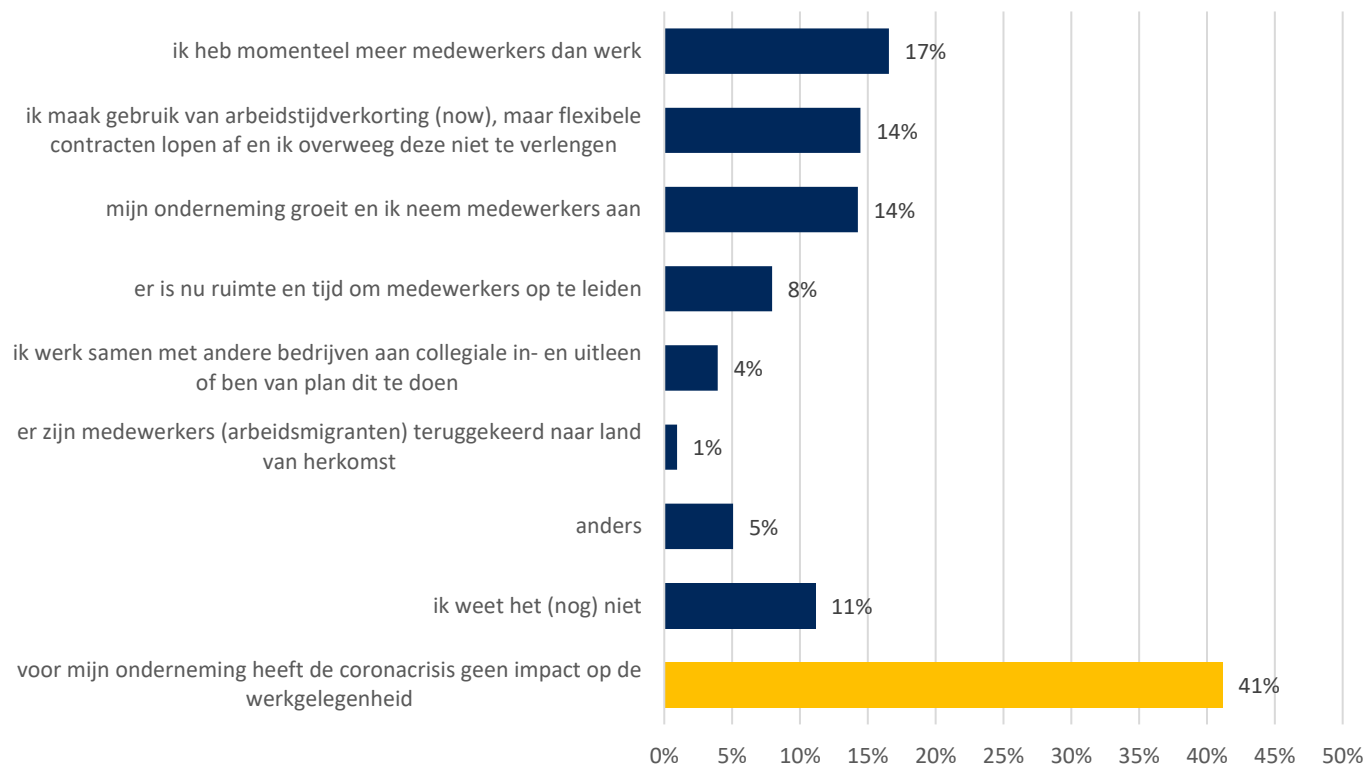

- Minder dan bij de eerdere metingen, stellen de Gelderse ondernemingen investeringen uit. Bij de eerdere metingen stelde nog bijna 60% van de ondernemers investeringen uit en hoewel het percentage daalt, geldt dit nog steeds voor de helft van de ondernemers. Als investeringen uitgesteld worden, zijn het vooral nog de vervangings- en uitbreidingsinvesteringen die (nog even) niet plaatsvinden. Een vijfde van de ondernemers investeert momenteel minder in het opleiden van personeel.
- Logischerwijs zijn het met name de ondernemingen in de sectoren horeca (84%), sport en recreatie (76%) en cultuur (76%) die relatief vaak wel investeringen uitstellen.

2.2 Impact coronacrisis op de werkgelegenheid

Welke impact heeft de coronacrisis op de werkgelegenheid binnen uw onderneming op dit moment?

(basis: ondernemingen met personeel; n=910 – meerdere antwoorden mogelijk)

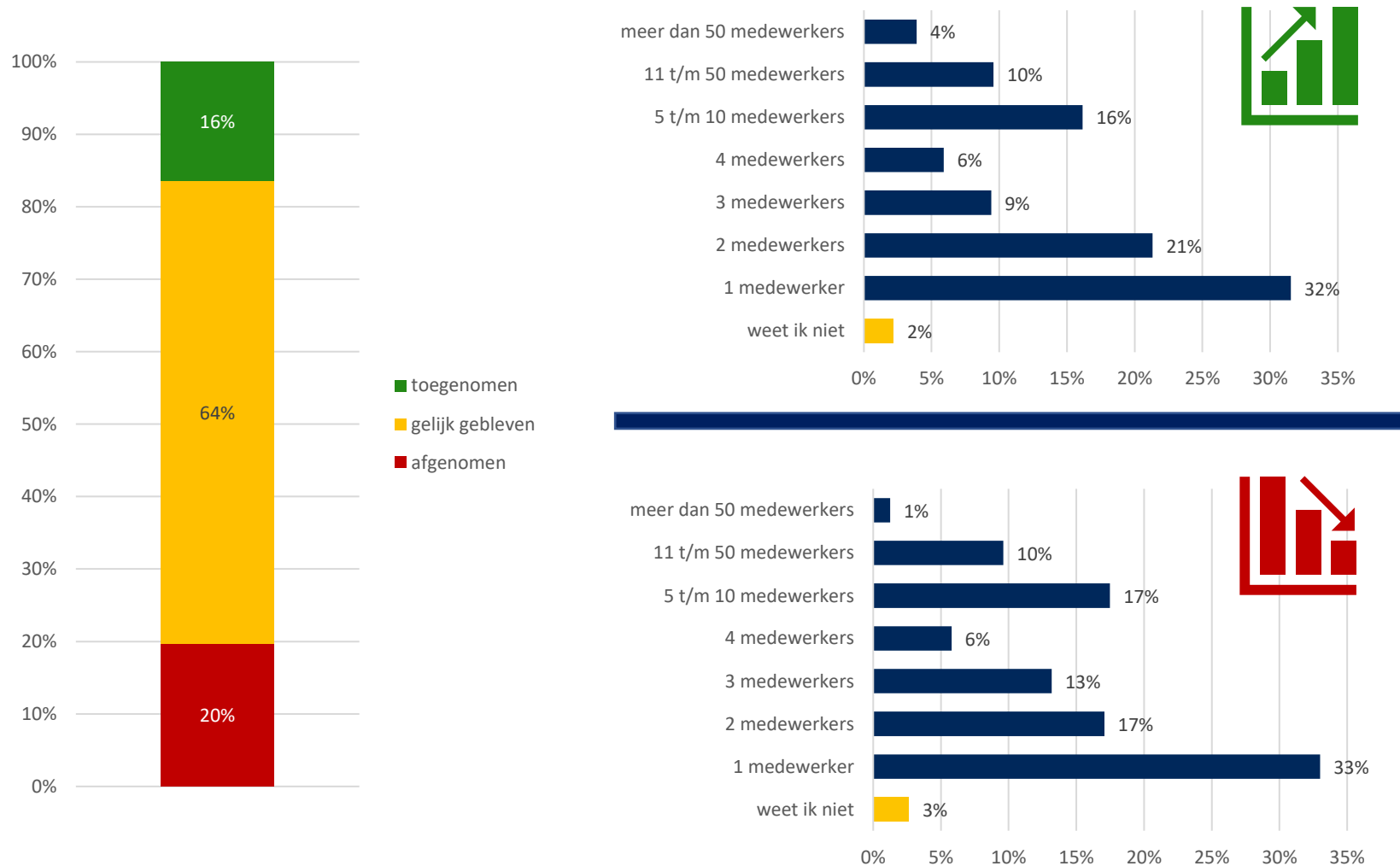

- Bij de tweede meting had de coronacrisis bij een derde deel van de ondernemers geen gevolgen op de werkgelegenheid. In november geldt dat zelfs voor ruim 40% van de ondernemingen.
- Daar waar de coronacrisis wel impact heeft op de werkgelegenheid, merken ondernemers net als bij de vorige metingen vooral op dat ze meer medewerkers hebben dan werk, maar dit percentage is wel afgenomen ten opzichte van de tweede meting (23%).

2.2 Impact coronacrisis op de werkgelegenheid – tot nu toe

Is het aantal medewerkers binnen uw organisatie vanaf de start van de coronacrisis in maart van dit jaar afgenomen, gelijk gebleven of toegenomen?

(basis: ondernemingen met personeel; n=910 – meerdere antwoorden mogelijk)

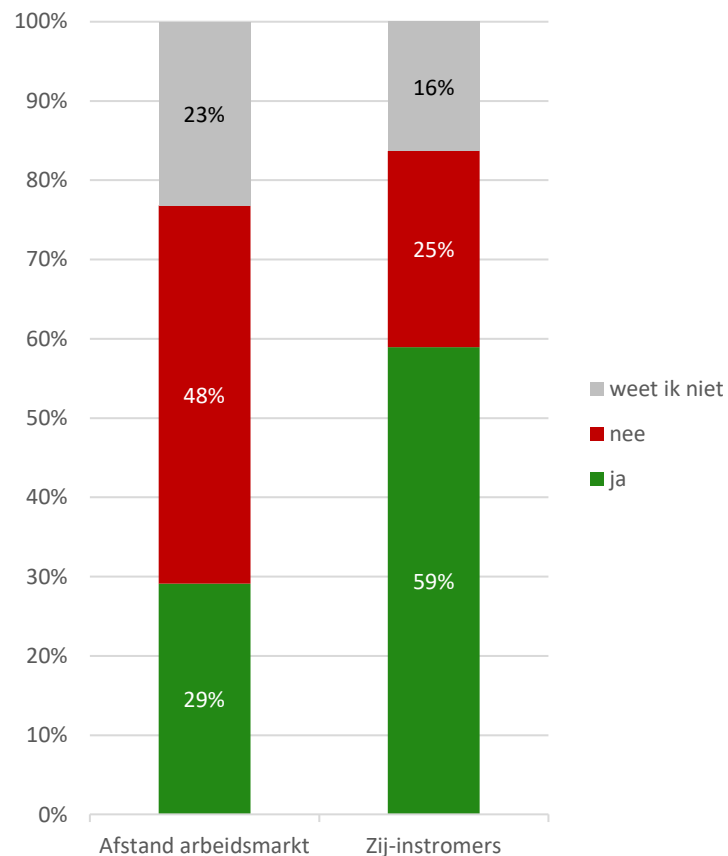
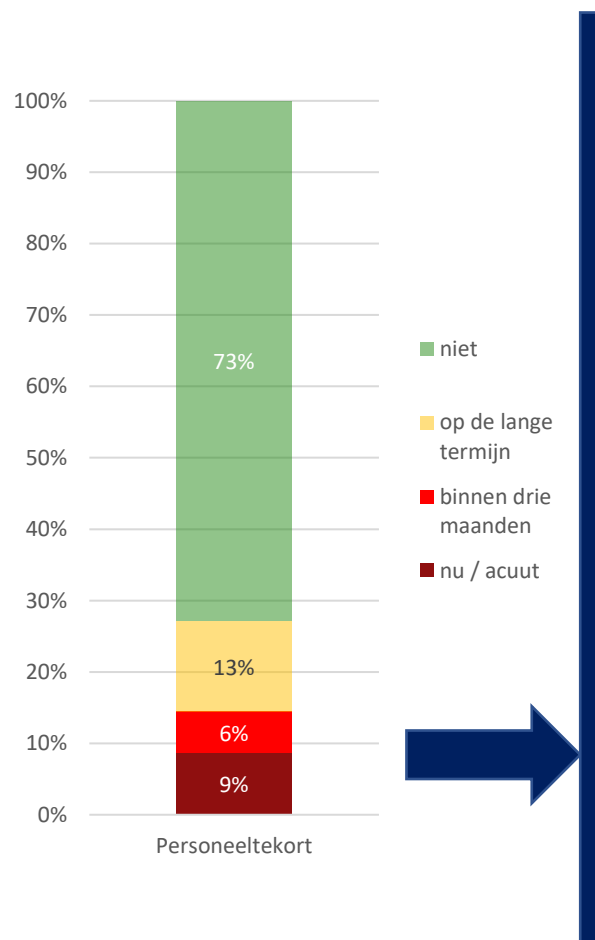

- Het percentage ondernemingen dat personeel heeft moeten ontslaan of waarvan contracten niet zijn verlengd door de coronacrisis (20%) ligt net iets hoger dan het aantal ondernemingen dat het personeelsbestand zag groeien.
- Met name in de horeca wordt vaak genoemd dat het aantal medewerkers is gedaald (52%), maar ook in de sport en recreatie (33%) en cultuur (42%)
- Zowel in het geval van personeelsgroei als bij -krimp gaat het in circa 70% van de gevallen om maximaal 4 medewerkers.

2.2 Impact coronacrisis op de werkgelegenheid – bedrijven met een (verwacht) personeelstekort

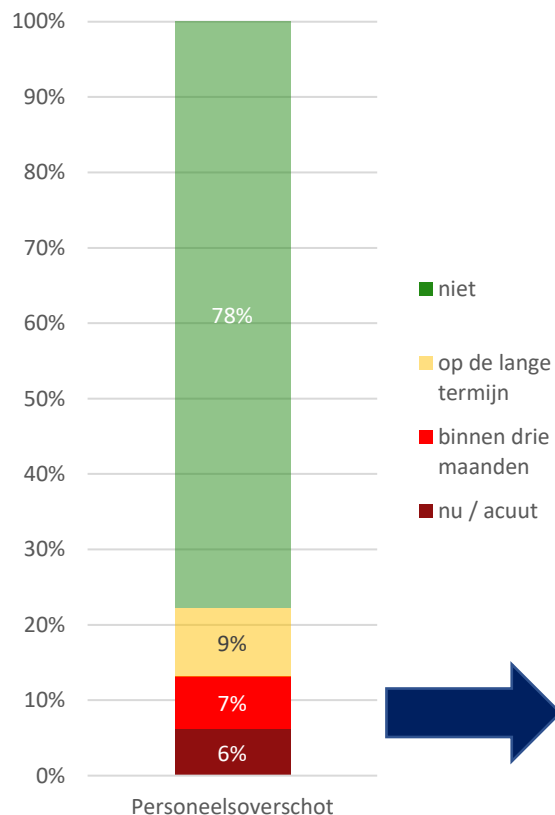
Bent u bereid om mensen met afstand tot de arbeidsmarkt / of mensen uit andere sectoren (zij-instromers) in te zetten om dit probleem op te lossen?

(basis: ondernemingen met personeel die nu of binnen drie maanden een personeelstekort verwachten)

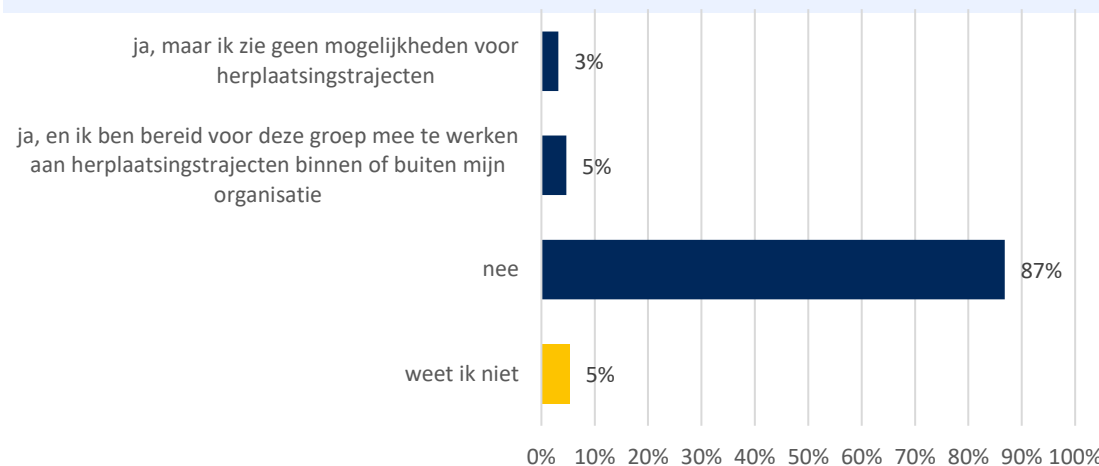

- Daar waar ondernemers een personeelstekort ervaren of verwachten dat dit binnen drie maanden het geval is, ziet bijna 60% hier wel mogelijkheden voor het plaatsen van zij-instromers.
- Voor het oplossen van dit probleem door het inzetten van mensen met afstand tot de arbeidsmarkt lijkt minder animo, 29% van de ondernemers met een (verwacht) tekort ziet hierin wel mogelijkheden. Ondernemers die dit niet willen, geven onder andere aan dat het werk te specialistisch is, het werk er zich niet voor leent of omdat men niet de capaciteit heeft om voldoende begeleiding te geven.

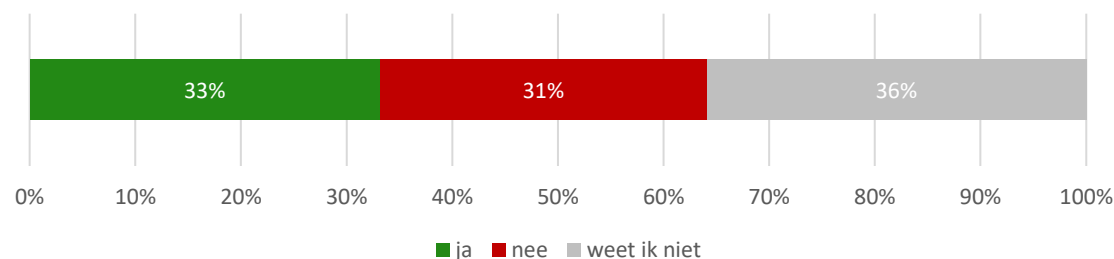
2.2 Impact coronacrisis op de werkgelegenheid – bedrijven met een (verwacht) personeeloverschot

Bevinden zich onder deze boventalligen ook werknemers uit kwetsbare groepen (bijv. banenafpraak)?
(basis: ondernemingen met personeel die nu of binnen drie maanden met een personeeloverschot te maken hebben)

Bent u bereid om bij deze medewerker(s) een mobiliteitsverband aan te gaan?
(basis: ondernemingen met personeel die nu of binnen drie maanden met een personeeloverschot te maken hebben)

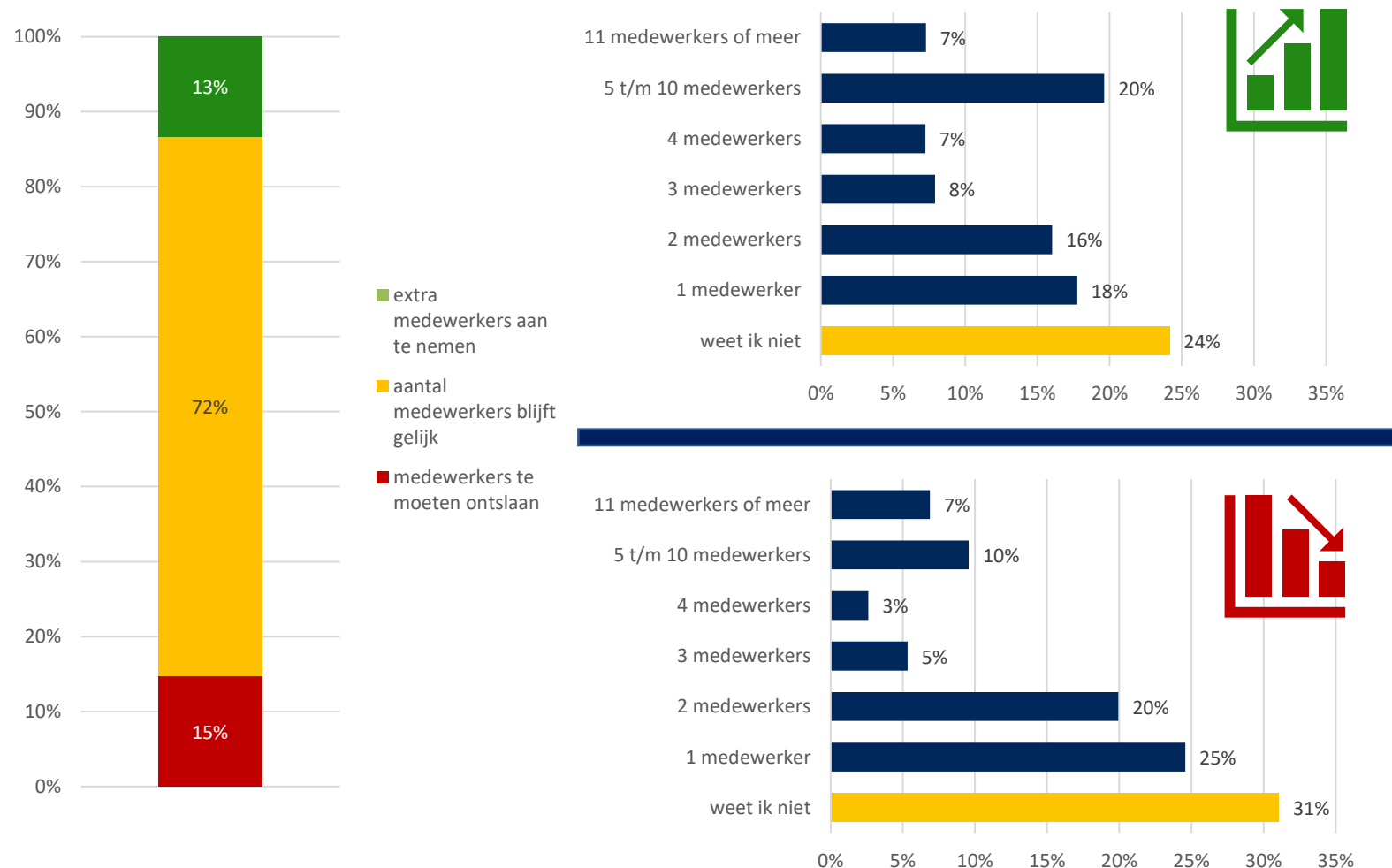

- Voor ondernemingen met een (verwacht) personeeloverschot (13% van de ondernemingen in Gelderland) geldt in beperkte mate dat het hier gaat om boventalligen uit kwetsbare groepen. Daar waar dat het geval is, is men veelal bereid om te zoeken naar herplaatsingsmogelijkheden binnen of buiten de organisatie.
- De mening over het aangaan van een mobiliteitsverband voor deze medewerkers is verdeeld. Voor een derde deel van de ondernemers geldt dat zij hier positief tegenover staan, maar een bijna even grote groep wijst deze mogelijkheid af. Ondernemingen met meer dan 25 medewerkers staan hier positiever tegenover, 66% van deze ondernemingen is bereid om een mobiliteitsverband aan te gaan.

2.2 Impact coronacrisis op de werkgelegenheid – verwachting komende halfjaar

Welke gevolgen verwacht u van de coronacrisis op de werkgelegenheid binnen uw onderneming voor het komende halfjaar? Ik verwacht ...

(basis: ondernemingen met personeel; n=910 – meerdere antwoorden mogelijk)

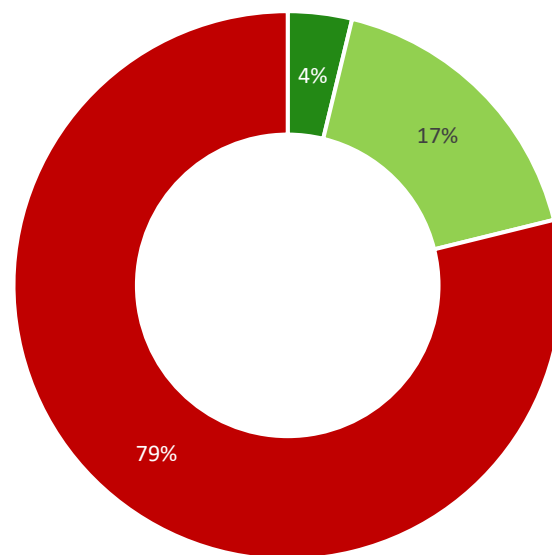

- Het komende halfjaar verwacht bijna driekwart van de Gelderse ondernemers dat het aantal medewerkers binnen de onderneming gelijk blijft. Het percentage bedrijven dat wil uitbreiden (13%) is nagenoeg gelijk aan het percentage dat personeelskrimp verwacht (15%). Ook hier is het de horeca (45%) en de cultuursector (42%) waar relatief vaak genoemd wordt dat men verwacht medewerkers te moeten ontslaan. Ondernemingen in de informatie en communicatie daarentegen verwachten relatief vaak (47%) nieuw personeel aan te zullen nemen.
- Bij zowel groei als krimp gaat het veelal om minder dan 5 medewerkers.

2.2 Impact coronacrisis op de werkgelegenheid

Overweegt u vanwege de coronacrisis weer in loondienst te gaan?

(basis: alle zzp'ers; n=140)

■ ja, ik overweeg volledig in loondienst te gaan ■ ja, ik overweeg gedeeltelijk in loondienst te gaan ■ nee, ik blijf zzp'er

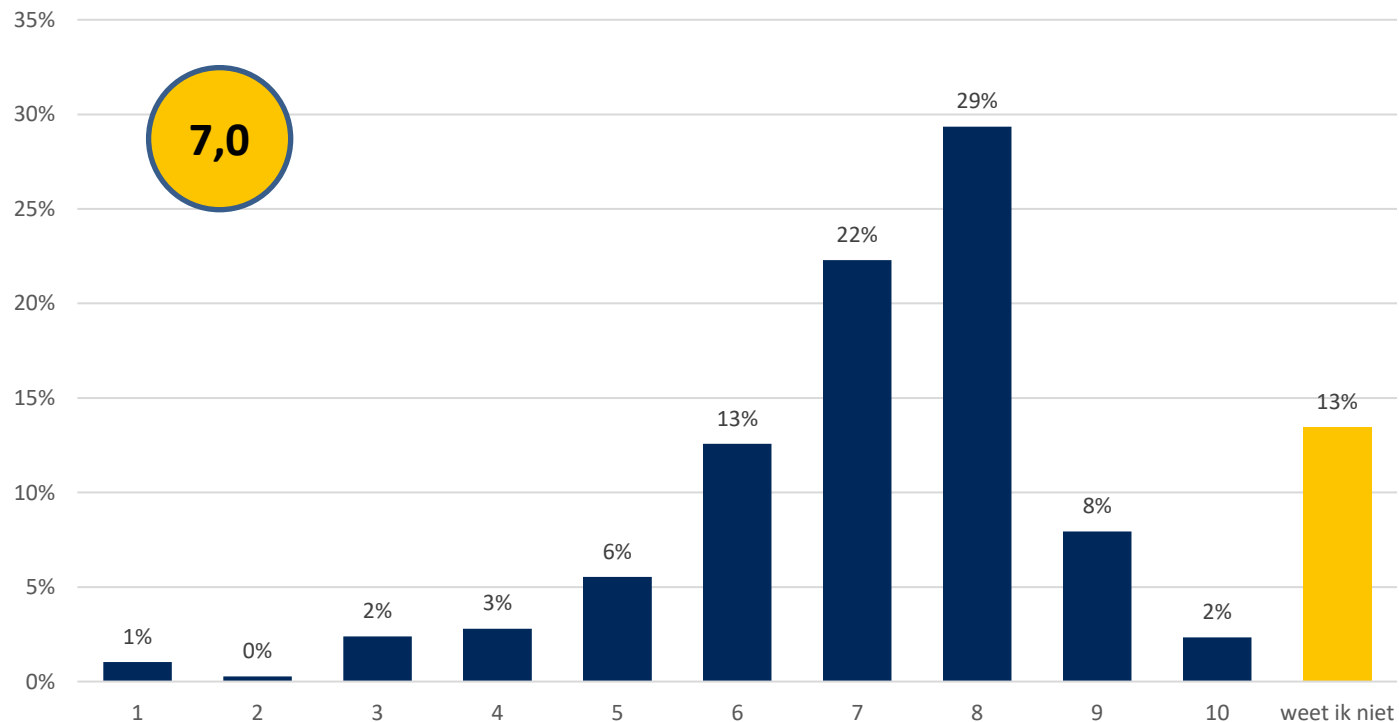
- Voor ruim een vijfde van de zzp'ers die aan deze derde meting hebben deelgenomen, geldt dat de coronacrisis ze dusdanig raakt dat zij overwegen om deels of geheel weer in loondienst te gaan.

2.3 Beoordeling hulpmaatregelen

De overheid heeft hulpmaatregelen ingesteld om ondernemers steun te bieden tijdens de coronacrisis.

Met welk rapportcijfer beoordeelt u deze hulpmaatregelen in het algemeen?

(basis: alle ondervraagden; n=1.050)

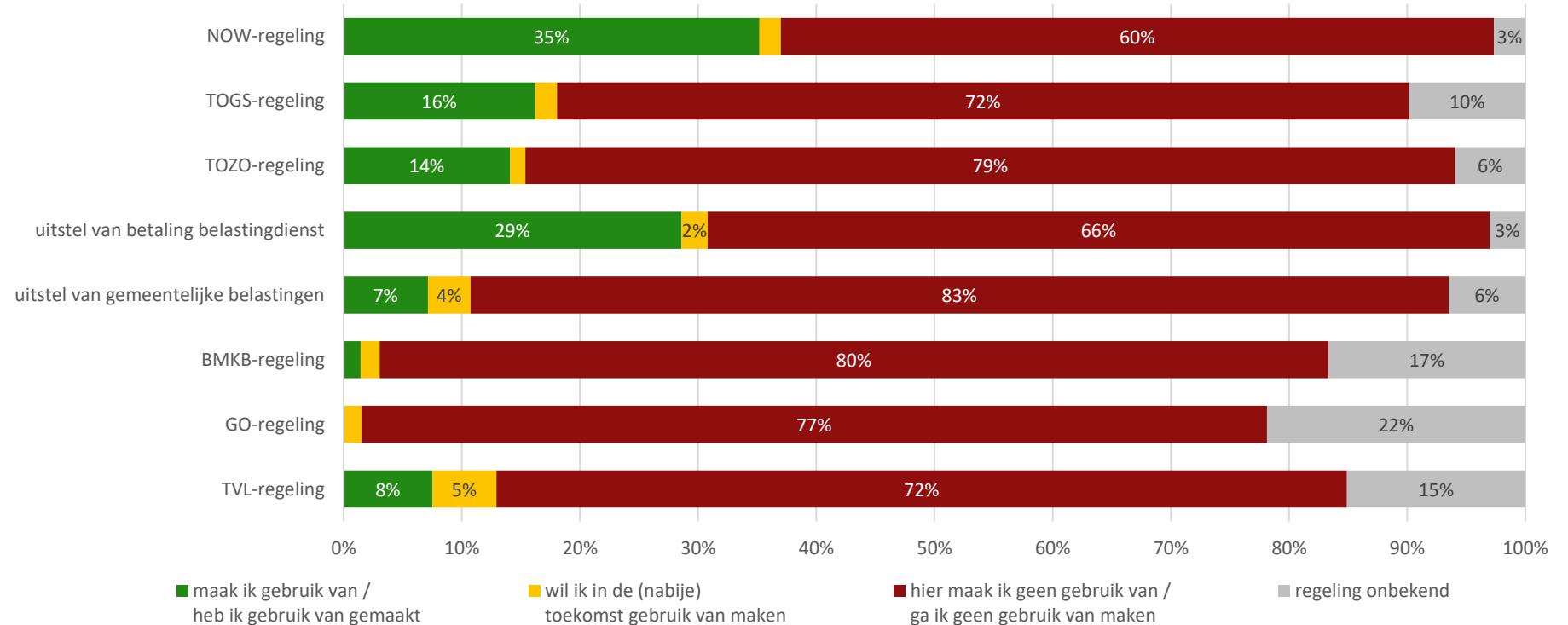
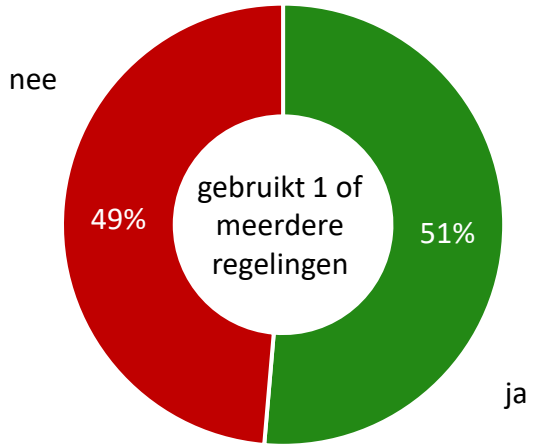

- Over de hulpmaatregelen zijn de ondernemers redelijk tevreden en zij beoordelen deze dan ook met een 7,0. Hiermee ligt de waardering tussen de eerste (6,8) en tweede meting (7,2) in. Dat de hulp voor de horeca onvoldoende is, blijkt ook uit de waardering die zij voor de hulpmaatregelen geven, met een 5,3 is de waardering in deze sector verreweg het laagst.
- Iets meer dan de helft van de ondernemers heeft gebruik gemaakt van 1 of meer van de beschikbare regelingen. De waardering voor de regelingen verschilt tussen beide groepen nauwelijks. Ondernemers die gebruik van een of meerdere regelingen maakten, geven gemiddeld een 7,1 terwijl zij die dat niet deden een 7,0 geven.

2.3 Beoordeling hulpmaatregelen

Maakt u gebruik van de volgende beschikbare maatregelen?

(basis: alle ondervraagden; n=1.050)

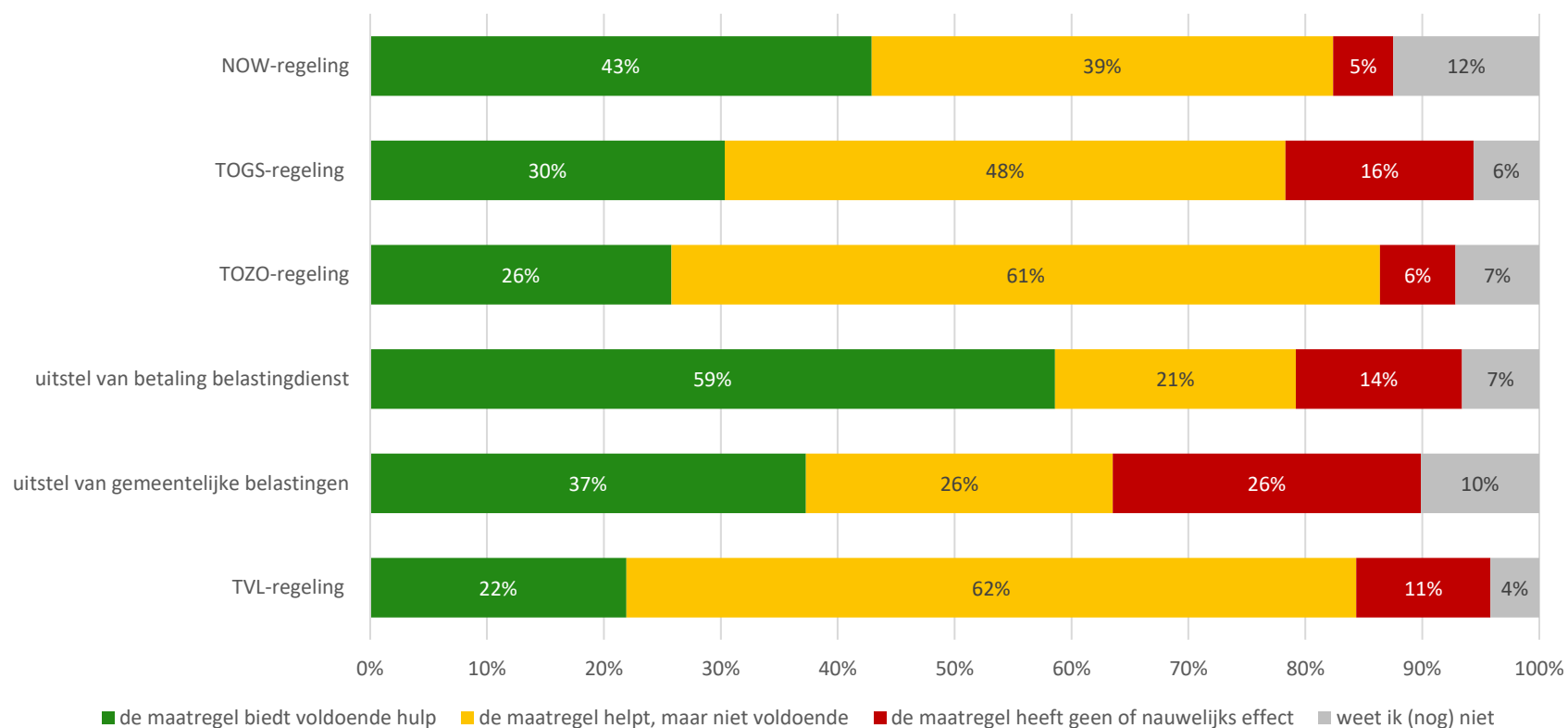

- De helft van de ondernemers in Gelderland maakt gebruik van 1 of meer van de beschikbare regelingen. Het merendeel, bijna 60% hiervan, maakt gebruik van meer dan 1 maatregel.
- De NOW-regeling en de uitstel van betaling van belastingen aan de belastingdienst zijn de meest gebruikt regelingen, respectievelijk 35% en 29% maakt hiervan gebruik of heeft dat in een eerdere periode gedaan. Van de TOGS- en TOZO-regeling wordt door circa 15% van de Gelderse ondernemers gebruikgemaakt.
- De BMKB-regeling en GO-regeling zijn slechts door een klein deel van de ondernemers genoemd.

2.4 Effectiviteit hulpmaatregelen

In hoeverre biedt deze maatregel u de hulp die u nodig heeft?

(basis: ondernemingen die gebruikmaken van een hulpmaatregel; n=539)

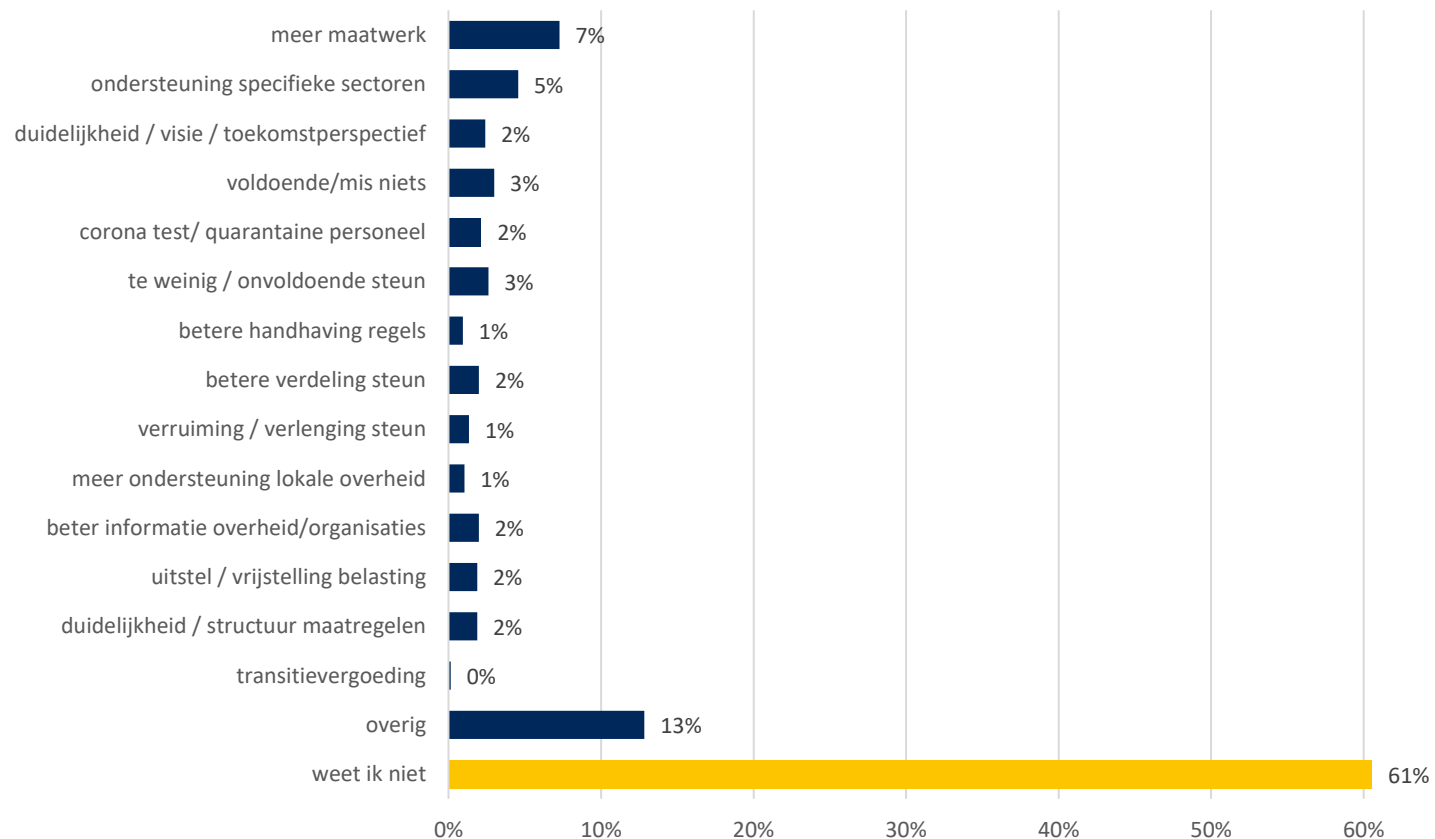

- Dat het merendeel van de maatregelen hulp biedt, wordt door de ondernemers die er gebruik van maken bevestigd. In veel gevallen blijkt de hulp in de ogen van de ondernemers echter niet voldoende, alleen bij de uitstel van betaling van belastingen aan de belastingdienst, geeft een meerderheid aan dat dit voldoende helpt.
- Ook bij de NOW-regeling geeft een lichte meerderheid aan dat deze voldoende hulp biedt. Opvallend is het oordeel over de uitstel van gemeentelijke belastingen. Waar 37% vindt dat dit voldoende hulp biedt, geeft ruim een kwart van de ondernemers aan dat deze regeling niet of nauwelijks effect heeft.

2.5 Behoefte aan andere hulpvormen

Wat ontbreekt er in uw ogen in de maatregelen die er tot dit moment zijn getroffen?

(basis: alle ondervraagden; n=1.050 – meerdere antwoorden mogelijk)

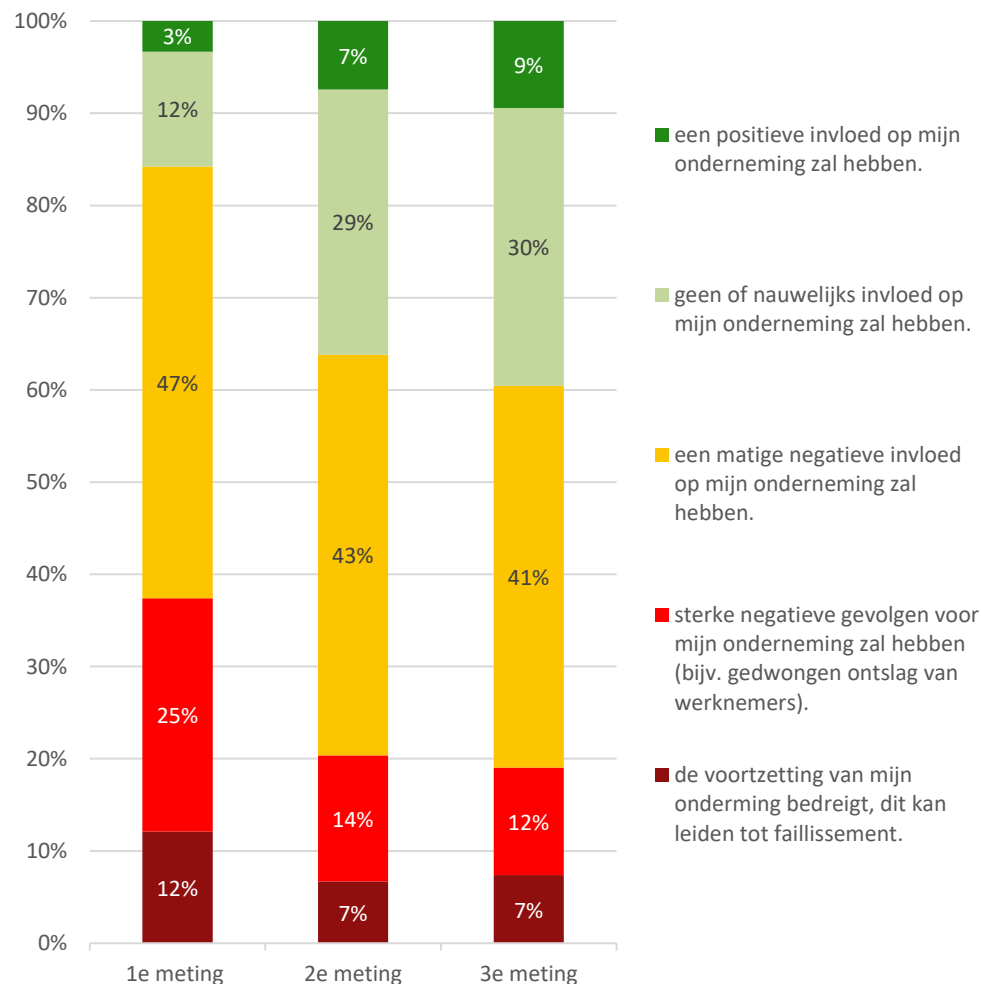

- Ondernemers vinden het lastig om aan te geven wat er ontbreekt in de maatregelen die er op dit moment getroffen zijn, ruim 60% kan niets noemen wat er ontbreekt.
- Daar waar de ondernemers iets kunnen noemen, zijn meer maatwerk en het ondersteunen van specifieke sectoren belangrijke kritiepunten op de huidige maatregelen. Ook noemt 3% dat de steun gewoon simpelweg onvoldoende is.

2.6 Verwachte gevolgen coronacrisis

Ik verwacht dat de coronacrisis ...

(basis: alle ondervraagden; n=1.050)

■ Een vijfde van de ondernemers verwacht sterk negatieve gevolgen voor de onderneming

Na de eerste meting is het sentiment onder de ondernemers iets minder negatief geworden, toch verwacht 60% nog steeds dat de coronacrisis negatieve invloed op de onderneming zal hebben en denkt 7% dat het mogelijk kan leiden tot een faillissement. Hier staat tegenover dat het percentage ondernemingen dat een positieve invloed verwacht en het percentage ondernemingen waarbij de coronacrisis niet of nauwelijks invloed heeft stijgt. Al bijna 40% van de ondernemers behoort inmiddels tot deze groep.

- Dat er grote verschillen tussen branches zijn waar te nemen blijft uit de tabel op de volgende pagina. Met name onder de horecaondernemers zijn er veel (38%) die denken dat de coronacrisis het voortzetten van de onderneming bedreigt. Ook onder de sport- en recreatieondernemers (14%) en ondernemers in de informatie en communicatie (11%) komt dit meer dan gemiddeld voor.
- Het zijn tevens de kleinere ondernemingen die relatief vaak een bedreiging door de coronacrisis zien wat het voortbestaan van de onderneming betreft; 14% van de zzp'ers of bedrijven met maximaal 5 medewerkers denkt dat de coronacrisis kan leiden tot het faillissement van de onderneming.

2.6 Verwachte gevolgen coronacrisis

Percentage ondernemers dat verwacht dat de coronacrisis de voortzetting bedreigt – naar branche

(in onderstaande tabellen zijn alle branches opgenomen waarvan er minimaal 20 ondernemingen aan het onderzoek hebben deelgenomen)

branche	n	%
industrie (SBI 10 tot 33)	79	4%
bouw en installatietechniek (SBI 41 tot 43)	82	1%
groothandel (SBI 46)	44	7%
detailhandel (SBI 47)	182	8%
vervoer en opslag (SBI 49 tot 53)	25	8%
logies, maaltijd- en drankverstrekking (SBI 55 tot 56)	261	38%
informatie en communicatie (SBI 58 tot 63)	27	11%

branche	n	%
zakelijke dienstverlening (SBI 69 tot 82)	135	10%
zorg (SBI 86 tot 88)	44	2%
sport en recreatie (SBI 93)	29	14%
overige dienstverlening (SBI 94 tot 96)	50	8%

2.7 Getroffen maatregelen

Er zijn verschillende maatregelen getroffen om het aantal contacten te beperken en de verspreiding van het coronavirus te remmen. Welke maatregelen heeft u binnen uw onderneming genomen of verwacht u nog te zullen nemen?

(basis: alle ondervraagden; n=1.050)

- Ondernemers hebben veelal meerdere maatregelen getroffen om het coronavirus te remmen. Belangrijkste is het volgen van de RIVM-maatregelen en het gebruik van mondkapjes door medewerkers en klanten. Hoewel de peiling gedaan is voordat het verplicht werd om mondkapjes in winkels te dragen, scoort de detailhandel op deze maatregelen duidelijk hoog.
- Hiernaast vraagt ruim 40% de klanten naar gezondheidsklachten en heeft 37% de richtlijnen vanuit de eigen branche geïmplementeerd.
- In de werkprocessen zijn ook aanpassingen gedaan. Ruim een derde van de ondernemers laat het personeel structureel meer thuiswerken en 11% heeft productieprocessen en ploegendiensten anders ingericht. Dit laatste wordt met name in de industrie genoemd (39%), waar ook relatief vaak van de commerciële teststraten gebruikgemaakt wordt (54%).
- De ondernemers die zeggen dat het niet nodig is, zijn veelal zzp'ers.

3. Achtergrondkenmerken

3. Achtergrondkenmerken

Aan het ondernemerspanel hebben de volgende ondernemers deelgenomen.

aantal medewerkers	n	%
Geen (zzp'er / zelfstandige)	140	13%
1 medewerker	48	5%
2 t/m 5 medewerkers	239	23%
6 t/m 10 medewerkers	193	18%
11 t/m 25 medewerkers	194	18%
26 t/m 50 medewerkers	110	10%
50 t/m 250 medewerkers	86	8%
meer dan 250 medewerkers	40	4%
totaal	1.050	100%

regio	n	%
Stedendriehoek	117	11%
Achterhoek	239	23%
Arnhem-Nijmegen	274	26%
Rivierenland	185	18%
Noord-Veluwe en Valleiregio	102	10%
Foodvalley	133	13%
totaal	1.050	100%

3. Achtergrondkenmerken

Aan het ondernemerspanel hebben de volgende ondernemers deelgenomen.

branche	n	%
landbouw, bosbouw en visserij (SBI 1 tot 3)	19	2%
delfstoffen, nutsbedrijven (SBI 6 tot 9)	0	-
industrie (SBI 10 tot 33)	79	8%
bouw en installatietechniek (SBI 41 tot 43)	82	8%
handel in en reparatie van auto's (SBI 45)	10	1%
groothandel (SBI 46)	44	4%
detailhandel (SBI 47)	182	17%
vervoer en opslag (SBI 49 tot 53)	25	2%
logies, maaltijd- en drankverstrekking (SBI 55 tot 56)	261	25%
informatie en communicatie (SBI 58 tot 63)	27	3%

branche	n	%
financiële instellingen (SBI 64 tot 66)	11	1%
onroerend goed (SBI 68)	8	1%
zakelijke dienstverlening (SBI 69 tot 82)	135	13%
onderwijs, openbaar bestuur en overheid (SBI 84 tot 85)	16	2%
zorg (SBI 86 tot 88)	44	4%
cultuur (SBI 91)	17	2%
sport en recreatie (SBI 93)	29	3%
overige dienstverlening (SBI 94 tot 96)	50	5%
anders	11	1%
totaal	1.050	100%

Right Marktonderzoek
Emmawijk 55
8011 CN ZWOLLE
www.rightmarktonderzoek.nl